

Stockholm 2009-09-30

Till
Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (Ds 2009:25)

Föräldraalliansen Sverige är ett nationellt förbund för föräldrar och föräldraföreningar och utgör ett samarbetsorgan för dessa.

Förbundets övergripande ändamål är att företräda föräldrar i frågor som berör barns, ungas och föräldrars villkor och ur ett föräldraperspektiv verka för en utveckling av samhället som främjar varje barns allsidiga utveckling och hälsa.

Inledning

Det är av yttersta vikt att en skollag har en bred politisk förankring och att den skall kunna gälla över lång tid. Eftersom förslaget inte är komplett och vi menar att t.ex. kapitlet om öppen fritidsverksamhet behöver göras om i sin helhet, samtidigt som nya läroplaner inte är framtagna ställer vi oss tveksamma till det föreslagna tidsschemat för genomförandet.

Föräldraalliansen stöder i huvudsak förslaget till ny skollag och vi välkomnar den nya strukturen. Vi stöder särskilt förstärkningen av elevhälsan, förslag om obligatoriska skolbibliotek och näringsriktiga måltider även om vi saknar skrivningar om måltider i flera av de kommunala verksamheterna. Vi förutsätter att när man skriver ändamålsenliga lokaler menar man även utemiljö etc.

Dock är det förbundets uppfattning att denna lag i likhet med andra lagar och författningar skall vara skrivna med samma tydlighet avseende sina två syftade användningsområden. Lagen skall dels användas som en anvisning om vad som är tillåtet och otillåtet liksom rätt och orätt.

Den skall också användas som underlag för bedömningar av huruvida lagen följts eller överträdelse skett. I detta andra avseende finner vi den nuvarande formuleringen i många fall bristfällig. Den bör således dels förtydligas med avseende på detta och dels förses med detaljerade anvisningar om hur och av vem skiljaktigheter i tolkning av densamma skall avgöras.

Sammanfattning av Föräldraalliansens kommentarer

- Utbildningen skall främja *varje* barns och elevs utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.
- Tydligare definition av lika tillgång och likvärdig utbildning.
- Föräldraalliansen menar att staten bör vara huvudman för skolan.
- Fortbildning av personal skall vara obligatorisk.
- Fritidshem och förskola bör lyda under arbetsmiljölagen.
- Dokumentation kring utvecklingssamtal och IUP skall ägas av eleven och därmed inte vara offentlig handling.
- Eleverna *och vårdnadshavarna* skall informeras om på vilka grunder betygen sätts.
- Lärare som sätter betyg skall vara certifierade för detta.
- Även vårdnadshavare skall medverka till utarbetande av "ordningsregler"
- Lagtexten definierar inte vad som är *elevs beteende, förseelse* eller *olämpligt uppträdande*.
- Lika tillgång till förskola och fritidshem för barn oaktat föräldrarnas förhållande.
- Modersmål bör erbjudas till varje elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska.
- Betygskriterier skall finnas för alla betygssteg.
- Det bör finnas en möjlighet att läsa upp betyg på kommunal vuxenutbildning.
- Tydlig definition av vad som skiljer fritidshem från öppen fritidsverksamhet.
- Föräldraallianser är tveksamma till utökad talerätt för den som fyllt 16 år.

Här följer Föräldraalliansen kommentarer per kapitel.
Vi har inte tagit ställning till 8 kap. 9 § Tester och prov.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Vi föreslår att andra meningen förstärktes så att det står: Den ska främja *varje* barns och elevs utveckling.... Vi menar att en sådan skrivning starkare betonar varje barns rättigheter och tydligare kopplar ihop denna paragraf med 8 § "Särskild hänsyn till barnets bästa" och till FN:s konvention om barnets rättigheter.

Ordet varje istället för alla har använts i motivtexten (s 248) för att förklara denna paragraf varför vi menar att det för tydlighetens skull även skall stå *varje* i lagtexten.

Vi menar också, i samma ambition att vara tydlig, att skolans ansvar för barns och elevers färdigheter och rätt till god hälsa förtydligas ytterligare.

§§ 5 & 6

Här saknar vi definitioner av "lika tillgång" och "likvärdig utbildning". Möjligen kommer detta att framgå av nya läroplaner. Särskilt viktigt är det att dessa definitioner blir tydliga avseende fritidshem och öppen fritidsverksamhet som genom denna lag blir en tydligare del av varje barns utbildning.

2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning, m.m

2 §

Föräldraalliansen menar att staten bör vara huvudman för skolan.

26 §

Föräldraalliansen anser att fortbildning av personal vid förskole- och skolenheter skall vara obligatorisk. Detta bör även omfatta systematisk utvärdering av undervisningen och undervisningens effekt.

27 §

Det bör tydliggöras att denna paragraf också gäller fritidshem/öppen fritidsverksamhet och förskola.

Fritidshem och förskola bör lyda under arbetsmiljölagen.

3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen

3 §

Med samma motivering som för 1 kap 1 § menar vi att *Varje barn och elev* ska ges den ledning ... Vidare menar vi att denna paragraf bör innehålla en skrivning om att varje elev har rätt att nå respektive utbildnings mål och syfte.

9 §

Ett åtgärdsprogram bör inte vara en offentlig handling utan ägas av eleven.

14§

Rektorn ska tillse att betygssättningen sker i enlighet med lag och andra författningar.

15 §

Eleverna och vårdnadshavarna skall informeras om på vilka grunder betygen sätts.

15 §

Föräldraalliansen menar att alla lärare som sätter betyg skall vara certifierade för detta.

4 kap. Kvalitet och inflytande

Föräldraalliansen anser att det i varje kommun och på varje skolenhet skall finnas ett samlat dokument där det framgår hur huvudman/rektor avser att systematiskt och kontinuerligt planera, genomföra, följa upp och utveckla/redovisa verksamheten. I detta arbete bör, på alla nivåer, personal, elever/barn och barnens/elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet. Detta dokument skall vara lätt tillgängligt.

§§ 12 – 14

Dessa paragrafer bör omfatta även vårdnadshavare till elev på gymnasieskolan.

5 kap. Trygghet och studiero

3 §

Arbetsmiljölagen bör även omfatta barn i förskola och på fritidshem.

§ 5

Även vårdnadshavare skall medverka till utarbetande av ”ordningsregler”.

§§ 6 & 7

I första stycket §§ 6 och 7 föreslår vi att ”*eller för att komma till rätta med en elevs beteende*” stryks.

8 §

Här finner vi inga definitioner av *förseelse* och att *uppträda olämpligt*. Nuvarande text innehåller långtgående tolkningsmöjligheter. Vi finner heller inget stöd i motivtext eller författningskommentarer.

10 §

På samma sätt som ovan saknas definitioner av *upprepade förseelser*, *olämpligt uppförande* eller *en allvarligare förseelse*.

11 §

På samma sätt som ovan saknas definitioner av en elevs *beteende*.

Föräldraalliansen menar att skolan skall vara en trygg plats som skall präglas av studiero, lust att lära och att vistas i skolan. En sådan miljö skapas inte i första hand genom en lagstiftning som på olika sätt straffar elever. Vi menar också att det skall vara möjligt att genomföra disciplinära åtgärder i de fall som är nödvändiga för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

För att kunna vidta disciplinära åtgärder med stöd av lagstiftning måste det tydligt definieras vad som är ett *beteende* hos en elev som skolan med stöd av lagen *skall komma till rätta med*, vad som är en *förseelse* respektive *allvarligare förseelse*, samt vad som är *olämpligt uppförande*.

Det är av största vikt att skolans inre arbete präglas av gemensamma värden och ett gemensamt förhållningssätt som är framtaget i samverkan mellan elever, vårdnadshavare och skolans personal. Detta bör naturligtvis dokumenteras, vara lätt tillgängligt och känt av alla. Dessa förhållningsregler bör ständigt utvärderas och uppdateras.

Dessa förhållningsregler bör då innehålla den gemensamma värdegrunden och hur den praktiskt skall genomföras på skolan samt vilka möjliga konsekvenser som kan bli följden av att någon bryter mot dem.

Föräldraalliansen menar att detta är en del av skolans grundläggande uppdrag enligt 1 kap. 1 § och menar att detta måste ske i samverkan med hemmen. Det är därför självklart att vårdnadshavare skall medverka vid utarbetandet av ordningsregler.

Förhållningsregler/ordningsregler måste också anses utgöra en del av det systematiska kvalitetsarbetet enligt 4 kap. 4 § där elever och elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta.

7 kap. Förskolan

Vi saknar information om måltider i kommunal verksamhet däremot skall enligt § 21 fristående verksamhet ersättas för måltider.

§§ 3 & 5

Då förskolan är en del av utbildningen och då varje barn och elev skall ha lika tillgång till en likvärdig utbildning kan vi inte acceptera de inskränkningar som § 3 innebär i form av öppettider och § 5 i form av begränsad närvaro för vissa barn.

24 §

Vi förutsätter att detta innebär en möjlighet till ekonomisk insyn.

8 kap. Förskoleklassen

Vi saknar information om måltider i kommunal verksamhet däremot skall enligt § 19 fristående verksamhet ersättas för måltider.

9 kap. Grundskolan

4 § Ämnen

Vi förutsätter att ämnen såsom t.ex. "sex och samlevnad" och "trafikkunskap" kommer att förtydligas i läroplaner.

7 §

Modersmål bör erbjudas till varje elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska oaktat om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

§§ 12 & 13

Dokumentation kring utvecklingssamtal och IUP skall ägas av eleven och därmed inte vara offentlig handling

18 §

Betygskriterier skall finnas för alla betygssteg.

§ 29

Skolskjuts i hemkommunen

Varje skolskjuts innebär organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för en kommun.

Paragrafen mister sitt syfte om man inte ytterligare förklarar graden av konsekvenser.

13 kap. Fritidshemmet

Allmänt

Vi saknar information om måltider i kommunal verksamhet däremot skall enligt § 16 fristående verksamhet ersättas för måltider.

6 §

Vi saknar en definition av vad som är fritidshem och vad som är öppen fritidsverksamhet. Se nedan.

16 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan

Allmänt

Vi saknar information om måltider i kommunal verksamhet däremot skall enligt § 26 fristående verksamhet ersättas för måltider.

18 kap. Kommunal vuxenutbildning

Föräldraalliansen anser att det bör finnas en möjlighet att läsa upp betyg på kommunal vuxenutbildning.

23 kap. Annan pedagogisk verksamhet

Vi saknar en tydlig definition av vad som skiljer fritidshem från öppen fritidsverksamhet. Vi vet att det ser väldigt olika ut inte bara mellan kommunerna utan också inom kommunerna i vilken mån öppen fritidsverksamhet kan erbjudas, vilka kostnader det innebär för vårdnadshavarna och vilken kvalitet som erbjuds i verksamheterna. Föräldraalliansen förslår därför att detta kapitel skrivs om så att det kan användas som vägledning för huvudmännen och vid kvalitetsarbetet.

28 kap. Övriga bestämmelser

Föräldraalliansen är tveksamma till utökad talerätt för den som fyllt 16 år.

Enligt föräldrabalkens huvudregel företräder vårdnadshavare omyndig elev. Det vore olyckligt att ändra på detta och införa ytterligare en åldersgräns för t.ex. skolfrågor. Vi menar att detta också skulle försvåra samverkan mellan elev, vårdnadshavare och gymnasieskolan. Som vårdnadshavare har vi också en långtgående försörjningsplikt.

Enligt föräldrabalken är det också vårdnadshavare som ytterst ansvarar för kostnader som uppkommer till följd av omyndigs handling. Lagförslaget gör detta ansvar otydligt därigenom att det erkänner omyndig elev rätten att föra talan som kan medföra rättsliga kostnader som vårdnadshavaren inte har beslutsrätt över.

Föräldrabalken 7 ; kap 9 ; § 1, 1994 säger:

Den som är under 18 år är omyndig och får inte själv råda över sin egendom eller åta sig förbindelser i vidare mån än som följer av vad som skall gälla på grund av lag eller villkor vid förvärv genom gåva, testamente o.s.v

Den inskränkning t.o.m med avseende på omyndigs egen egendom som Föräldrabalken här stadgar ställer sig så vitt vi kan bedöma i rak motsats till den frihet att föra talan med de kostnadsrisker som därmed är förbundna som lagförslaget innebär.

Se även beträffande avtal Föräldrabalken 6 ; 10 ; § 11-12

Vilken lag är i detta fall överordnad?

För Föräldraalliansen Sverige

Håkan Mossberg
ordförande